

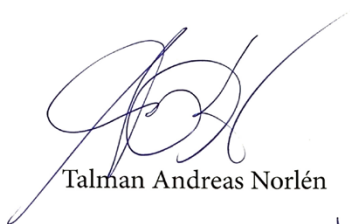
En uppförandekod för ledamöterna i Sveriges riksdag




En uppförandekod för ledamöterna i Sveriges riksdag

Vi, talmanspresidiet och partigruppernas ledare, bekräftar denna dag en uppförandekod på våra egna och övriga riksdagsledamöters vägnar. Uppförandekoden gäller alla ledamöter i Sveriges riksdag sedan den 1 januari 2017.


Stockholm den 12 oktober 2022




Talman Andreas Norlén




Förste vice talman
Kenneth G Forslund (S)



Andre vice talman
Julia Kronlid (SD)



Tredje vice talman
Kerstin Lundgren (C)




Lena Hallengren (S)



Henrik Vinge (SD)



Tobias Billström (M)



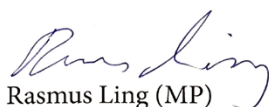
Samuel Gonzalez
Westling (V)



Daniel Bäckström (C)



Camilla Brodin (KD)



Rasmus Ling (MP)



Mats Persson (L)

En uppförandekod för ledamöterna i Sveriges riksdag

Allmänna utgångspunkter

1. Riksdagen är folkets främsta företrädare, och uppdraget som riksdagsledamot bygger på det förtroende som medborgarna har uttryckt i allmänna val. Riksdagens ledamöter har kommit överens om en gemensam uppförandekod som ska bidra till att värna det förtroendet.
2. Uppförandekoden sammanfattar de regelverk och värden som är centrala för ledamotsuppdraget. Den utgör på så sätt en gemensam etisk grund för uppdraget som ledamot.
3. Uppförandekoden underlättar väljarnas ansvarsutkrävande genom att den bidrar till ökad öppenhet och tydlighet om förutsättningarna för uppdraget.
4. Riksdagen är en central del av den offentliga makten, och uppdraget som riksdagsledamot ställer höga krav på omdöme och uppförande. Riksdagens ledamöter ska verka tillsammans i en demokratisk anda och visa ömsesidig respekt i det dagliga riksdagsarbetet.
5. Riksdagens ledamöter ska i sitt uppdrag agera för att främja allmänintresset och inte utnyttja sin ställning för personlig vinning. Uppdraget ställer höga krav på integritet, och situationer som kan skada folkets förtroende för riksdagen bör undvikas.

Jäv

1. En riksdagsledamot får inte delta i behandlingen av ett ärende vid ett sammanträde i kammaren om ärendet personligen rör ledamoten själv, ledamotens make eller maka, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående. En riksdagsledamot får inte heller vara närvarande vid behandlingen av ett sådant ärende i ett utskott.
2. En riksdagsledamot som tidigare varit statsråd får delta i överläggningen i kammaren i ett ärende som rör tjänsteutövningen som statsråd. Han eller hon får dock inte delta i en omröstning i ett sådant ärende.
3. Den som känner till en omständighet som utgör jäv mot honom eller henne ska, med undantag av vad som anges i punkten 2, inte delta i behandlingen av ärendet.

Det ekonomiska registret

1. En riksdagsledamot ska anmäla alla sådana åtaganden och ekonomiska intressen som är registreringspliktiga enligt lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen. De uppgifter som ska anmälas är de som är relevanta vid anmälningstillfället, och anmälan ska göras till riksdagens kammarkansli. Uppgifterna registreras i det ekonomiska registret.
2. En ledamot som inte har något sådant åtagande eller intresse som avses i punkten 1 ska anmäla detta till det ekonomiska registret.

Mutor

1. Bestämmelser om tagande och givande av muta finns i 10 kap. brottsbalken.
2. En riksdagsledamot får varken för sin egen eller för någon annans räkning ta emot, godta ett löfte om eller begära en otillbörlig förmån för utövningen av sitt uppdrag. Detta gäller även sådana förmåner som lämnas, utlovas eller erbjuds innan uppdraget har påbörjats och efter det att uppdraget har upphört.

Gåvor

1. En riksdagsledamot som tar emot en gåva huvudsakligen på grund av sitt ledamotsuppdrag ska anmäla detta för registrering i ett gåvoregister.
2. Anmälan ska göras skriftligen till enheten intern service senast två veckor efter det att gåvan har tagits emot.
3. Gåvor som saknar eller endast har ett obetydligt ekonomiskt värde behöver inte registreras.

Ansvaret för uppförandekoden

1. Talmanspresidiet och gruppledarna har det yttersta ansvaret för uppförandekoden.
2. Gruppledarna ansvarar för att uppförandekoden blir vägledande för ledamöterna i den egna partigruppen.

Vägledning till uppförandekoden för ledamöterna i Sveriges riksdag

Kommentar till vägledningen

Detta är en vägledning till uppförandekoden för ledamöterna av Sveriges riksdag. Vägledningens syfte är att underlätta förståelsen för vad uppförandekodens värden och bestämmelser innebär. I vägledningen kommenteras och diskuteras uppförandekoden mer utförligt för att underlätta ledamöternas tillämpning av koden. Vidare förtydligas vissa regelverk och rutiner.

Uppförandekodens inledning

Förtroendet för den svenska riksdagen vilar på flera grundpelare. En är folkstyret som innebär att riksdagens ledamöter tillsätts i en demokratisk process. En annan är rättsordningen och de lagar som omger riksdagen. En tredje viktig grundpelare för riksdagens förtroende är dess ledamöter, de nuvarande såväl som de som avslutat sina uppdrag. De ledamöter som nu sitter i riksdagen förvaltar ett mycket värdefullt förtroendekapital. Den gemensamma uppförandekoden ska bidra till att värna detta förtroende.

Uppförandekoden är en avsiktsförklaring på alla riksdagsledamöters vägnar. Uppförandekoden är i sig inte juridiskt bindande och är inte ett avtal eller en ed. Koden bygger i stället på antagandet att riksdagens ledamöter accepterar att följa koden den dag de påbörjar ledamotsuppdraget.

Regelverken kring ledamotsuppdraget återfinns i olika källor: våra grundlagar, lagar, föreskrifter, handböcker och praxis. Uppförandekoden samlar på ett och samma ställe olika regler som ledamöterna är skyldiga att följa. Regelverket blir därmed mer överskådligt. Tydlighet om vilka regler som gäller underlättar också för väljarna att utkräva ansvar. I uppförandekodens inledning beskrivs även vissa principer som är gemensamma för ledamotsuppdraget. Dessa principer bildar en gemensam etik för vad det innebär att vara riksdagsledamot i Sverige.

I uppförandekoden lyfts det fram att riksdagen är del av den offentliga makten. Hur denna makt ska utövas finns delvis beskrivet i 1 kap. i regeringsformen. Av 1 § framgår att den offentliga makten utövas under lagarna. För att upprätthålla legitimiteten för denna princip är det lika självklart som viktigt att ledamöterna själva följer de lagar de stiftar. Detta för att riksdagens beslut ska uppfattas som legitima och för att värna medborgarnas förtroende för riksdagsledamöterna. I 2 § slås också fast att den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. Paragrafen slår även fast att det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person. Principen om människors lika värde är en central utgångspunkt för ledamotsuppdraget.

Uppförandekodens inledning signalerar att ledamotsuppdraget ställer höga krav på etik och moral. Dessa krav innefattar att både privat och i uppdraget avhålla sig från det som visserligen kanske är lagligt, men av andra kan komma att betraktas som oetiskt eller olämpligt. En riksdagsledamot måste ibland göra svåra etiska överväganden och vara medveten om att ett agerande kan bli föremål för ingående granskning. Ett sätt att förhålla sig till denna utmaning är att fundera över om ett visst agerande skulle riskera att skada folkets förtroende för den händelse att det blev känt.

I uppförandekoden står att riksdagens ledamöter verkar i en demokratisk anda och i ömsesidig respekt. Detta är en viktig utgångspunkt för hur ledamöter ska uppträda mot varandra i det dagliga riksdagsarbetet.

I uppförandekodens inledning lyfts avslutningsvis fram att en riksdagsledamot förväntas främja allmänintresset före sitt eget intresse och inte utnyttja sin ställning för att vinna egna materiella eller ekonomiska fördelar. Ledamotsuppdraget innebär en maktposition med tillgång till resurser, nätverk och information. Dessa resurser ska brukas endast med tanke på det gemensammas bästa.

Jäv

6 kap. 19 § RO

Ingen får delta i behandlingen av ett ärende vid ett sammanträde i kammaren, om ärendet rör honom eller henne eller någon närstående personligen.

Ett statsråd får delta i överläggningen i kammaren i ett ärende som rör statsrådets tjänsteutövning.

7 kap. 21 § RO

Ingen får närvara vid behandlingen av ett ärende i ett utskott, om ärendet rör honom eller henne eller någon närstående personligen.

Jävsreglerna finns till för att riksdagsarbetet inte ska påverkas otillbörligt genom att en ledamot deltar i beslut om frågor där han eller hon har ett personligt intresse. I den svenska riksdagen har alla ledamöter en i princip ovillkorlig rätt att yttra sig i alla ärenden som ska avgöras. Den fria yttranderätten är av grundläggande betydelse för riksdagsarbetet, och regeringsformen ger också uttryck för principen att varje ledamot ska kunna uttrycka sin mening inför avgörandet av ett riksdagsärende. Bestämmelserna om jäv innebär undantag från den princip om fri yttranderätt som kommer till uttryck i grundlagen.

Riksdagsordningens jävsbestämmelser är alltså ett särskilt fall av inskränkning i ledamöternas yttranderätt. De innebär hinder för en ledamot att över huvud taget delta i behandlingen av ett ärende som personligen rör honom eller henne eller någon närstående. Förbudet avser både debatten och beslutet. Att ärendet ska röra ledamoten personligen innebär att det ska angå honom eller henne direkt; man brukar säga att ärendet måste vara personindividualiserat. Berörs ledamoten av ärendet såsom medlem av ett kollektiv (t.ex. en yrkesgrupp) eller såsom tjänsteman, föreligger inte jäv. En riksdagsledamot som också är medlem av en styrelse för en statlig myndighet kan alltså delta vid behandlingen av anslagen till myndigheten (se bet. 1989/90:KU36 s. 28).

Riksdagen är enligt regeringsformen förhindrad att fullgöra rättskipnings- eller förvaltningsuppgifter utanför ett strikt begränsat område som anges i grundlagen och i riksdagsordningen (riksdagen ska t.ex. i vissa fall pröva frågor om tillstånd till åtal m.m. mot riksdagsledamot). Eftersom riksdagen därutöver inte tar befattning med enskilda rättskipnings- eller förvaltningsärenden är det ytterst ovanligt att ett riksdagsärende direkt angår en ledamot personligen. Ärendena i riksdagen har ett mer generellt innehåll i form av lagstiftning, budgetbeslut m.m. Ett beslut om lagstiftning på t.ex. företagsområdet får naturligtvis konsekvenser för enskilda företag och kan därmed få följder för företagets intressenter i form av ägare, styrelse, vd m.fl. Men det är inte fråga om en sådan formell jävssituation som innebär att en ledamot bör avstå från att delta i behandlingen av ärendet.

En annan sak är att det i vissa fall kan vara lämpligt att inte delta i behandlingen och avgörandet av ett ärende med hänsyn till de politiska (etiska) implikationerna även om det inte är jäv i formell mening. En ledamot har i ett sådant fall möjlighet att frivilligt avstå från att delta i behandlingen av ärendet.

Riksdagsordningens bestämmelse om jäv vid kammarsammanträden gör undantag för statsråd i fråga om överläggningen i ett ärende som rör hans eller hennes tjänsteutövning. Ett statsråd har alltså rätt att delta i debatten om KU:s granskningsbetänkande. Undantaget gäller även ett tidigare statsråd som nu är riksdagsledamot. Det finns dock inte någon undantagsbestämmelse som gör det möjligt att delta i en eventuell omröstning om ett granskningsbetänkande.

Vem som ska anses som närstående utöver de personkategorier som räknas upp i uppförandekoden kan inte anges generellt. Av kommentaren till kommunallagen (som utgjort förlaga till jävsbestämmelserna i riksdagsordningen) framgår att en särbo ofta kan omfattas av begreppet liksom andra som ledamoten har täta kontakter med och som biträder i personliga angelägenheter i större utsträckning än vad som gäller för andra personer i hans eller hennes närhet. Enbart det förhållandet att en person t.ex. är testamentstagare innebär inte att denna är närstående och inte heller att någon antecknats som närstående i en patientjournal.¹

¹ Lindquist m.fl., *Kommunallagen – En handbok med lagtext och kommentarer* (version den 1 januari 2013, Zeteo), kommentaren till 5 kap. 20 §.

En riksdagsledamot som känner till en omständighet som utgör jäv mot honom eller henne ska inte delta i behandlingen av ärendet. Frågor om jäv och om betydelsen av jäv kan komma upp till diskussion under olika skeden i behandlingen av ett riksdagsärende: då ärendet bereds i utskott, då det debatteras i kammaren och då talmannen tar ställning till om han eller hon kan besluta att ställa proposition till beslut. Detta, tillsammans med interna diskussioner i partigrupperna, bidrar naturligtvis också till att förhindra att riksdagsledamöter hamnar i jävssituationer. En ledamot som på grund av jäv inte deltar i behandlingen av ett ärende i kammaren eller i ett utskott kan få detta fört till protokollet.

Det ekonomiska registret

Reglerna om registrering av åtaganden och ekonomiska intressen har en annan utgångspunkt än reglerna om jäv. De utgår från allmänhetens befogade intresse av information om de folkvaldas åtaganden och ekonomiska intressen, oavsett om dessa bindningar just vid ett visst givet tillfälle har bäring på de beslut som fattas i utskott eller kammare eller på riksdagens verksamhet i övrigt.

Enligt lagen om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen ska Riksdagsförvaltningen inrätta och föra ett register som ska ge en samlad information om riksdagsledamöternas åtaganden och ekonomiska intressen i den omfattning som är motiverad av ett befogat allmänt intresse. De uppgifter som ska registreras är intressen i företag (t.ex. aktieinnehav), ägande av näringsfastighet, avlönad anställning som inte är av endast tillfällig karaktär, inkomstbringande självständig verksamhet som bedrivs vid sidan av uppdraget som riksdagsledamot, avtal av ekonomisk karaktär, olika styrelseuppdrag och statliga eller kommunala uppdrag som inte är av endast tillfällig karaktär samt vissa förmåner. Även de skulder som överstiger två prisbasbelopp och som härrör från närings- eller investeringsverksamhet ska registreras.

Sedan den 1 mars 2008 är det obligatoriskt för riksdagsledamöter att anmäla sig till det ekonomiska registret. En ledamot är skyldig att anmäla alla registreringspliktiga uppgifter som finns vid anmälningstillfället.

Även uppgiften om att det inte finns någonting att registrera ska anmälas. Skyldigheten att lämna uppgifter omfattar även ersättare som beräknas tjänstgöra under minst tre månader i följd.

En anmälan ska göras skriftligen till riksdagens kammarskansli. Anmälan ska göras inom fyra veckor från det att riksdagen sammanträtt första gången efter ett val eller från den senare tidpunkt då uppdraget som riksdagsledamot påbörjades. Nya registreringspliktiga uppgifter eller ändringar av registrerade uppgifter ska anmälas skriftligen inom fyra veckor efter det att de har uppkommit. En ny valperiod innebär att ett nytt riksdagsuppdrag inleds. Detta innebär att även återvalda ledamöter måste göra en förnyad anmälan till det ekonomiska registret.

Om en ledamot inte gör en anmälan ska talmannen vid ett kammarsammanträde meddela att ledamoten inte fullgjort sin skyldighet att anmäla uppgifter till registret.

Information om hur en anmälan görs och vilka uppgifter som ska registreras finns i Handledning LedEkReg som är tillgänglig på intranätet.

Mutor

10 kap. 5 a § brottsbalken

Den som är arbetstagare eller utövar uppdrag och tar emot, godtar ett löfte om eller begär en otillbörlig förmån för utövningen av anställningen eller uppdraget döms för *tagande av muta* till böter eller fängelse i högst två år. [- -]

Första stycket gäller även om gärningen har begåtts innan gärningsmannen fått en sådan ställning som avses där eller efter det att den upphört.

För tagande av muta enligt första och andra styckena döms också den som tar emot, godtar ett löfte om eller begär förmånen för någon annan än sig själv.

10 kap. 5 b § brottsbalken

Den som lämnar, utlovar eller erbjuder en otillbörlig förmån i fall som avses i 5 a § döms för *givande av muta* till böter eller fängelse i högst två år.

10 kap. 5 c § brottsbalken

Är brott som avses i 5 a eller 5 b § att anse som grovt, döms för *grovt tagande av muta* eller *grovt givande av muta* till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningen innefattat missbruk av eller angrepp på särskilt ansvarsfull ställning, avsett betydande värde eller ingått i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning eller annars varit av särskilt farlig art.

De svenska lagreglerna om mutbrott är mycket allmänt formulerade och ger inte några tydliga anvisningar om hur bestämmelserna ska tillämpas i praktiken. Ett personligt ansvarstagande och den egna förmågan att göra etiska val måste därför många gånger bli avgörande.

Straffansvar för tagande av muta kräver att det är en otillbörlig förmån som arbets- eller uppdragstagaren har tagit emot, godtagit ett löfte om eller begärt *för utövningen av anställningen eller uppdraget*. I det kravet ligger att det dominerande sambandet mellan parterna ska vara ett tjänstesamband och att förmånen därmed ytterst ska kunna sättas i samband med något som hör till den verksamhet som arbets- eller uppdragstagarens huvudman bedriver. Något sådant tjänstesamband mellan parterna finns inte om förmånen uteslutande eller i allt väsentligt har sin grund i t.ex. ett vänskaps- eller bekantskapsförhållande eller annat samband utom tjänsten, t.ex. en privat kundrelation.

För straffbarhet krävs inte att förmånen är inriktad på något som slutligen är en uppgift för arbets- eller uppdragstagaren. Det är tillräckligt att han eller hon inom ramen för anställningen eller uppdraget kan utöva

inflytande över en process. Inte heller krävs det att förmånen visas stå i samband med någon viss tjänsteåtgärd. Än mindre behöver det bevisas att förmånen syftar till, lett till eller belönat någon oriktig åtgärd eller någon åtgärd som gynnar den som lämnat, utlovat eller erbjudit förmånen.

Ansvar för tagande av muta kan komma i fråga även om förmånen tillfaller eller varit avsedd att tillfalla arbets- eller uppdragstagarens familj eller nära släktingar eller en organisation eller annat organ med vilket han eller hon kan kopplas samman. Det finns inte heller något krav på att arbetstagaren eller uppdragsutövaren rent fysiskt har tagit emot förmånen för vidare befordran till annan. Det är tillräckligt att han eller hon känner till att förmånen har lämnats direkt till någon annan och har uttryckt sitt godkännande eller på annat sätt aktivt verkat för mottagandet.

Lagen gäller förmåner som är *otillbörliga*. Gränsen mellan en tillbörlig och en otillbörlig förmån är flytande och kan växla från tid till annan. Bedömningen av om en förmån är otillbörlig eller inte ska göras med beaktande av samtliga omständigheter som omger gärningen. Av betydelse är bl.a. förmånens ekonomiska värde och karaktär samt de närmare omständigheterna kring lämnandet av förmånen. En otillbörlig förmån lämnas, utlovas eller erbjuds i regel före den tjänsteutövning som förmånen är ägnad att påverka men kan också lämnas som tack för hjälpen efter den utförda tjänsten. *Otillbörlig är varje transaktion som objektivt sett har förutsättningar att påverka utförandet av vissa uppgifter eller att uppfattas som en belöning för hur uppgifter har utförts.* En riksdagsledamot bör inte utsätta sig för risken att ens kunna misstänkas för att låta sig påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn.

Frågor som en ledamot bör ställa sig om han eller hon erbjuds något av en utomstående part är:

- Är detta en förmån och varför erbjuds den mig?
- Finns det en koppling mellan förmånen och utövningen av mitt uppdrag?
- Hur är förmånen beskaffad och vad är den värd?

Situationer där man bör tänka sig för är erbjudanden om rabatter, provisioner, måltider, resor, konferenser, biljetter till olika evenemang, fritidserbjudanden eller tjänster, men även mer dolda förmåner som exempelvis inköp till ”självkostnadspris”, *om det finns anledning att anta att*

förmånen erbjuds en ledamot på grund av dennes uppdrag. Årskort, frikort och liknande är exempel på gåvor som inte bör tas emot. Ett sätt att undvika svåra gränsdragningsproblem är naturligtvis att undvika att ta emot gåvor och förmåner.

Några exempel på förmåner som skulle vara otillbörliga *om de erbjuds till följd av ledamotsuppdraget* är

- penninggåvor i kontanter, värdepapper och liknande
- penninglån på särskilt gynnsamma villkor
- borgensåtaganden eller skuldtäckning
- köpeskilling eller fordran, amortering eller ränta som efterskänks
- rätt att använda fordon, båt, fritidsbostad eller liknande för privat bruk
- helt eller delvis betalda nöjes- eller semesterresor
- andra gåvor eller förmåner som inte har ett obetydligt värde (även förmåner av ett obetydligt värde kan dock i vissa fall uppfylla kraven på otillbörlighet).

Exempel på förmåner som kan vara godtagbara är seriöst upplagda, kortare studieresor, kurser eller konferenser utan påkostade sidoarrangemang under förutsättning att det finns ett omedelbart samband med riksdagsuppdraget och att förmånen kan anses ingå som ett naturligt och nyttigt led i utövningen av det uppdraget. Noggranna överväganden måste dock göras med hänsyn till omständigheterna i varje enskilt fall. Ett erbjudande om en studieresa som omfattar mer än någon dag torde t.ex. mera sällan anses tillbörlig. Om man erbjuds en resa som går till utlandet ska detta vara motiverat av sakliga skäl, t.ex. att något likvärdigt studieobjekt inte finns på närmare håll.

Gåvor

Det förekommer att riksdagsledamöter erbjuds gåvor vid representation, t.ex. vid möten med representanter för utländska parlament eller i samband med utskottsresor. I de flesta fall riktar sig gåvan då till ledamoten på grund av ledamotsuppdraget. Gåvan tillhör då riksdagen och tas emot för riksdagens räkning. För det fall gåvan är av obetydligt värde, t.ex. souvenirer, pennor eller andra profilprodukter, kan det vara tillåtet att ta emot den för egen räkning. I annat fall tillfaller gåvan riksdagen.

Alla gåvor som en ledamot tar emot huvudsakligen på grund av sitt ledamotsuppdrag ska registreras i ett särskilt gåvoregister. Gåvor som saknar eller endast har ett obetydligt ekonomiskt värde behöver dock inte registreras. Bestämmelserna om detta finns i lagen (2016:1117) om registrering och hantering av gåvor mottagna av riksdagsledamöter med tillhörande föreskrifter och allmänna råd.

Det kan uppstå situationer där det kan vara svårt att avgöra om en riksdagsledamot tar emot en gåva som privatperson, som partiföreträdare eller i egenskap av representant för riksdagen. Avgörande är om gåvan huvudsakligen har sin grund i ledamotens riksdagsuppdrag eller om gåvan överlämnas av något annat skäl, t.ex. med anledning av ledamotens ställning i sitt parti. Gåvor som har sin grund i ett rent vänskapsförhållande och inte har något samband med riksdagsuppdraget tillfaller naturligtvis ledamoten personligen.

Den som tar emot en gåva som är avsedd för riksdagen får inte behålla gåvan för egen räkning eller disponera över den på annat sätt, t.ex. sälja eller skänka bort den. Att med uppsåt avstå från att överlämna en gåva som tillhör riksdagen kan medföra straffansvar enligt brottsbalkens bestämmelser om förskingring (10 kap. 1–3 §§) eller olovligt förfogande (10 kap. 4 §).

När en ledamot överväger att ta emot en gåva för egen räkning är det viktigt att ta ställning till om det finns risk för att gåvan kan anses vara en muta. För ytterligare vägledning om otillbörliga förmåner som kan falla under mutbrottslagstiftningen hänvisas till det avsnitt i uppförandekoden som rör mutor.

Ansvaret för uppförandekoden

Uppförandekoden är en frivillig överenskommelse som antagits av talmanspresidiet och gruppledarna på egna och övriga riksdagsledamöters vägnar. Presidiet och gruppledarna bär därför det yttersta ansvaret för uppförandekoden. Inom ramen för presidiets ansvar ingår att avgöra hur koden ska förankras och hållas levande samt om och när den ska revideras. Gruppledarna har det mer konkreta ansvaret att se till att uppförandekoden är ett levande dokument som i det dagliga ger vägledning och stöd i ledamotsuppdraget. Detta är naturligt med tanke på parti-gruppernas starka ställning och stora betydelse för riksdagsarbetet och frågor som rör ledamotsuppdraget. Viktigast i praktiken är dock att varje ledamot har ett eget ansvar att följa uppförandekoden och andra bestämmelser och regler.

I arbetet med att genomföra och arbeta praktiskt med uppförandekoden har gruppledarna Riksdagsförvaltningens resurser till sitt förfogande.

Genom att uppförandekoden samlar viktiga regelverk för uppdraget på ett och samma ställe skapas tydlighet för både väljare och valda. Det blir enklare att se vilka regelverk som omgärdar ledamotsuppdraget och därför lättare för väljarna att utkräva ansvar vid eventuella avsteg. En uppförandekod medvetandegör de principer och regelverk som gäller för ledamotsuppdraget och vilka avväganden en ledamot regelbundet ställs inför. Den kan också bidra till att diskussioner om hur reglerna ska tolkas hålls högt på ledamöternas och partigruppernas agendor. Sammantaget är därför uppförandekoden ett viktigt bidrag till att värna folkets förtroende för riksdagen.

